

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES

GYERMEK LAPJA

Cimbora

K-SAVELY-D

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. áz

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALÓM JEGYZÉK:

- Drosnyák János: Harangszó.
- Móra Ferenc: Csikalló.
- E-ó: A sertésöl előtt.
- Tamás érdeklődik. (Beszélgetés a jobbágyokról II.)
- Ősz Róza: A kis egér nagy bánata.
- K. Bendre Róza: A tele erszény meg az üres erszény.
- Bartha István: A róka, medve és a szegényember.
- E-ó: Pál nagyapóka.
- Nótás Mókás: Nem forog a dorozsmai szélmalom.
- Elek nagyapó: A tövis disznó.
- Elek nagyapó üzenetei.
- Fejtörő.
- A Cimbora könyvvására.

1928. NOVEMBER 20

39

szám

HARANGSZÓ

Irta: DROSNYAK JÁNOS *

*A szegedi nagy templomban
Estimára zugnak a harangok.
Csöndes kis „legénylakomban”
Leltek rám a hangok. —
A keresztet megvettem,
Az imádság nem fért ki a számon,
Csak könny rezgett, gyémánt rezgett
A két szempillámon,
A két szempillámon.*

*Az aradi nagytemplom is
Most zengedez, most hív estimára
Térdelve egy fehér asszony
S két kis árva néz a keresztfára
A kezüket összetéve
Ők is szót keresnek,
De tudom, hogy nekik is csak
Könnyeik peregnek,
Könnyeik peregnek. —* (Szeged.)

* E megható szép költemény szerzője rég nem szólalt meg a Cimborában, minek az a magyarázata, hogy Aradról Szegedre, majd Sopronba vetette a Sors, s hosszú időn át családjától elszakitva élt Nagyapó.

CSIKALÓ

Irta: MÓRA FERENC.

Csikaló Thököly Imrének, a dicsőséges kuruckirálynak az udvari muzsikása volt. Az irás csak annyit jegyzett föl róla, hogy együtt ette a fejedelemmel a bujdosók kenyerét s el nem maradt tőle haláláig.

Szegedi öreg mesemondók azonban többet is tudnak Thököly primásáról, akinek hire-neve máig fönmaradt a szegedi cigánysoron.

Mert szegedi cigány volt Csikaló, azt beszéli róla az aranyszáju monda és szép békességben éldegélt kidőlt-bedőlt viskójában a Latorján-utca végén. Igen jámbor ember volt, világéletében nem hadakozott mással, csak a szunyogokkal. Azokkal is csak akkor, amikor esténként nagy rajokban fölgomolyodtak a tiszai nádasokból. Akkor is csak úgy, hogy amikor elunta a zenebonájukat, akkor elővette a hegedűjét.

— No, nézzük, melyikünké sebb muzsika, — huzta végig a lószórt a juhbélen.

Mire harmadszor huzta végig, akkorra már heted-hét ház ellen zümmögtek a szunyogok. Arra aztán Csikaló sietett letenni a hegedűt.

— Tudtam, hogy ettől kihull a fogatok, — vigyorgott utánuk a szunyog-muzsikásoknak és visszahemperedett a szép bodorlevelű papsajtók közé.

Tudta a jámbor maga is, hogy nem hegedüre termett, azért nem is sokat nyeggette a száraz fát. Egész nap ott sütkérezett a fűben: ha megéhezett, leszaladt a Tiszára cigányhalért, annyi volt még abban akkor a hal, hogy kalappal lehetett fogni.

— Jobb állni, mint jární, jobb ülni, mint állni, jobb feküdni, mint ülni — ez volt a mentése, ha szemére hányták a tutyi-mutyiságát. — Ne félsetek engem, lesek én még olyan nagy úr, hogy a fót is bársonyból les a nadrágomon.

Ezért aztán annyit incselkedtek vele az atyafiai, hogy egyszer kapta magát Csikaló, hónaalá szoritotta a hegedűjét és úgy hátat fordított a Latorján-utcának, hogy még csak a kapufélfától se búcsuzott el.

Hetekig, havakig bolyongott a világban, míg egyszer valahol a Tiszaháton portyázó kurucokkal akadt össze. Nagyon megtetszettek neki a zöld atillás, sárga csizmás nyalka leventék, azok is kedvüket találták a figurás cigányban, vitték is mindjárt a táborba, a fejedelem elé.

Csikalónak egyszerre tüzelni kezdte a félszegláng a bokáját, ahogyan a hatalmas kuruckirályt meglátta. Az pedig nevetve ütött a vállára a reszkető cigánynak:

— Hol termettél, te rezgő nyárfa?

— Saladjváron sülettem naccságos fejedelem, — pislogott sebesen Csikaló.

— Hát aztán mi szándékban jársz itt? — kacagott Thököly.

— Be akarok állni kurucsnak — kezdett bátorodni Csikaló. — Ugy érzem, engem az Isten is katonának teremtett.

— No, majd megvállik, fiam — mondta barátságosan a fejedelem s kiadta a parancsot, hogy ültessék lóra a cigányt.

— Jaj, én csak gyalog kurucs szeretnék lenni, — jajveszékelt Csikaló. — Nem barátkozok olyan állattal, amelyik elül harap, hátul rug.

A fejedelem egyre jobban megkedvelte a cigányt. Azt mondta neki, muzsikáljon egyet.

— Jaj, akkor inkább lóra ilek — gondolta Csikaló, de azért engedelmesen előkapta a hegedűt és elkezdte rikatni. De alig fogott bele, a fejedelem megint elnevette magát, de most már bosszusan.

— Hát akkor inkább csak gyalog kuruc légy.

Csikaló. Hanem ha még egyszer ijesztegetni próbálsz a hegedüddel, akkor lehuzatom rólad a zöld atillát.

Csikaló állt, mint a cövek, de a szívébe hirtelen beleütött a fájás. És amikor egy óra múlva deli kuruc leventének öltözve a ládája fenekére rejtette a hegedűjét, úgy kopogott rajta a könnye, mint a záporosó.

— Hej, hegedü, hegedü, akit eddig meg nem becsültelek, vagy veslek én téged többet a két kezsemben, vagy se!

Bizony többet vette pedig, mint azelőtt. Derék vitéz lett belőle, a lóval is megbarátkozott, a kardot is tudta forgatni, de mentül jobban beletanult a katonaeletbe, annál jobban fájt a szíve a hegedűjéért. De azért beletelt vagy félesztendő, amíg elő merte venni.

Szép holdas éjszaka volt, valahol a Vág mentén táboroztak, tücsökszót hozott a szél a rónák felől, a fülemülék csattogtak a cserjék bogán, amikor a cigány legelőszőr megszegte a fejedelem parancsát. Halkan előszedte a hegedűt, a sötétben lecsókolta róla a port, aztán a szívére szoritotta, keresztül lopózkodott vele az alvó őrszemeken.

— Drágám, gyenyerim! — gügyögött neki, mint a gyerekeknek s messze ellopódzva a tábortól, valahol bent az erdő mélyén sirva, nevetve elkezdett muzsikálni. A tücskök is elhallgattak, a fülemülék is elhallgattak már s ő még mindig cincogott s a fülemülék újra megszólaltak, amikor a cigány hajnal szökülésén visszalopózkodott a táborba.

S attól fogva akármerre jártak az országban, valahányszor szerit ejthette Csikaló, mindig kiszökött a pajtásai közt, erdők mélyén, sziklák közé bujva, mohos váromladékokon ki-kimulatatta magát a hegedűjével. De olyan ügyesen csinálta, hogy sohasse gyanakodott rá senki. A kurucok el is felejtették már, hogy került közéjük a cigány, csak azt tudták róla, hogy a legjobb pajtás és a legjobb katona. A fejedelem azonban, amikor egyszer véletlenül a szeme elé került, rákiáltott:

— Hé, Csikaló, megvan-e még a hegedűd?

— Régen salonnát piritottam már én annál, — felelte a cigány.

— No azt okosan tetted — ment tovább a fejedelem.

Akkoriban valahol a Mátra körül jártak, ott is érte őket az éjszaka. Nemsokára kigyulladtak az őrüzek, ki is aludtak nemsokára. Hire se volt azon a tájon a labancnak, nem volt mitől tartani, nyugodtan adhatta magát mély álomnak a fáradt hadi nép. A fejedelem sátorában égett legtovább a mécses, ami aztán az is kialudt. Csikaló fogta a hegedűjét, lábujjhegyen végigcsont az alvó katonák közt és lehajtott fővel ballagott előre az erdők felé. Ezen az éjszakán különös gyöngédséggel szoritotta magához a hegedűt.

— Eltagadtalak, eltagadtalak, — simogatta bocsánatkérően a kincsét s már elő húzta a vonót

is, amikor hirtelen elsötétedett a feje felett a holdvilág.

Meglepetve tekintett föl a tiszta, csillagos égre. Sűrű fekete felhő uszott a feje fölött, de furcsa felhő volt az nagyon, mert a suhanását is hallotta. Aztán második, harmadik felhő is jött az erdő felől s az utolsó már meg is szólalt. Azt mondta:

— Kár, kár, kár!

— Nini, hiszen ezsek varjak! — mormogott bosszusan a cigány. De aztán hirtelen észbe kapott s elkezdett ész nélkül nyargalni vissza a tábor felé. Hiszen, a varjak nem szoktak éjszaka röpködni. Különösen seregestül. Ezeket valahol az erdő mélyén álmukból verték föl!

— Talpra, kurucok, hátunkon a labancsok! — kiáltott torka szakadtából, ahogy a bajtársai közé ért.

De hiszen azok aludtak mind a két fülükre. Olyan bizton érezték magukat, mint az édesanyjuk ölében. Még a fejedelem sátra előtt is aludtak a strázsák. Nem vették észre, amikor Csikaló fölemelte a sátorponyvát és elfojtott hangon bekiáltott:

— Naccságos fejedelem, jönnek a labancsok!

Tudta, mi az illendőség s nem is akarta megijeszteni az első álomba merült fejedelmet, aki meg se moccant. Itt-ott mozgolódás hallatszott a táborban, egy-két vitéz a másik oldalára fordult, sokan horkoltak, sokan lassu lélegzéssel pihegtek.

— No, dádé, soruls most, mint ürge a lukba, — kapott a fejéhez mindkét kezével a cigány s kiejtette hóna alul a hegedűt. De föl is kapta mindjárt s a másik pillanatban már zokogott, jajgatott, harsogott az éjszakában a bujdosó kurucok éneke.

A cigánynak égett a szeme, reszkettek az ujjai s a hurok csodálatos zengése egyszerre talpra riasztotta az egész tábor. Félóra múlva Rabutin labancai előbukkantak az erdőből s egy óra múlva véres fejű menekültek vissza. Már, aki menekülhetett. Nagyobb részük foglyul esett a vezérükkel együtt.

Éppen jóregeggel integetett a hajnal szép piros kendőjével az ég ablakán, amikor a kuruc király az egész tábor szemeláttára megölelte Csikalót, aki egyik kezével a kardot fogta, a másikban a hegedűt.

— Derék hegedüsöm, — mondta neki — el nem hagylak halálos holtomig.

Nem is hagyta el. Az irás följegyezte, hogy haláláig ették a bujdosók kenyerét.

(Szeged.)

Apuka szeret vadászni? Rendelje meg a legnagyobb német vadász lapot, a *Wild und Hund*-ot. Hetenként megjelenő nagy képes folyóirat. Előfizetési ára egy negyedévre 379 lei. — A pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a CIMBORA kiadóhivatala.

A SERTÉS-ÓL ELŐTT

— Rör, rőf, rőf, — rőfög a disznó. Uvik, uvik, uvik, — visit a malac. Disznó, ne rőfögj Malac ne visits. Ihol, itt a válu. Meleg lé van benne. Meleg lében korpa. Jól lakhatik belőle egész disznócsorda.

— Rőf, rőf, rőf, nem elég! Uvik, uvik, nem

bizony! Hol az árpa, kukorica?

Több levet nem iszom.

— Itt az árpa, kukorica, egyetek. Karácsonyra jó magasra nőjjetek. Magasra, szélesre, gömbölyüre hizzatok. Hurkát, kolbászt, szalonát, jó sokat adjatok. E—ó.

TAMÁS ÉRDEKLŐDIK

Beszélgetés a jobbágyokról.

II.

TAMÁS: Sokáig gondolkoztam a jobbágyok helyzetén és nem látom olyan nagyon türehetlennek. Oda kellett ugyan adni a termésből kétfelét, de ma is odaadja a földműves termésének egy részét adóba. Én azt hiszem, ma még többet kell fizetni mindenféle adóra. Legsúlyosabbnak azt tartom, hogy a költözködést megnehezítették. A szabad költözködési jog nélkül rabszolgá az ember.

APA: Én azonban végtelenül örülök, édes fiam, hogy nem születtem jobbágy. Örvendek első sorban miattad. Mert látod, fiacskám, a jobbágy nem taníthatta gyermekét. A jobbágy fia nem mehetett olyan pályára, amilyenre akart. Csak a papi pálya volt nyitva előtte. Itt felvihette a legmagasabbra. Örök dicsősége a katolikus egyháznak, hogy a jobbágy-fiú előtt nyitva volt minden út. Ha tehetsége volt, még római pápa is lehetett belőle. Magyarország érseki székét többször töltötte be paraszt-család leszármazottja. Még az sem volt akadály, ha nem magyar volt az anyanyelve. Az esztergomi érseki szék megközelíthető volt a tót parasztyerek számára is.

Másutt azonban a nem-nemes nem érvényesülhetett. A királyi hatalom sem tudott megbirkózni a nemesség összetartásán. Mátyás megpróbálta. Egy nem nemes eredetű embert főispánná

tett, de olyan felzudulás következett erre, hogy még e nagy király sem merete az elkeseredett nemességet tovább ingerelni. Később még egy kísérlet történt. Egyik megyénkben jobbágy-ivadék lett az alispán. A megyei tisztviselők megtagadták az engedelmességet. A király úgy oldotta meg a nehéz feladatot, hogy nemesítette a jobbágy-fiút. Ekkor szűnt meg a vármegye sztrájkja.

Még egy másik dologra kell felhívnom a figyelmédet. Te azt hitted, hogy a jobbágy szabadon rendelkezhetett a tizből megmaradt nyolc részével. Pedig a két rész átadása csak a fizetés megkezdése volt. Hiszen, a király és az ország még nem kapott semmit. Az országgyűlés idővel megszavazta az adót. Az adót a nemes szavazta meg, de a jobbágy fizette. Az adó igen nagy teher volt a jobbágyon. De még hátra volt a katonai szolgálat.

TAMÁS: Ez már nagyon igazságtalan. Ha a nemes nem fizetett adót, megértem, mert neki kellett katonáskodnia. De akkor a jobbágyot miért vitték el katonának?

APA: Törvény alapján. Meg volt állapítva, hány telek után kell a jobbágyoknak egy-egy katonát kiállítani. Nem szabad tehát azt hinned, hogy a régi magyar hadsereg nemesekből állott: ott szolgáltak a földművesek gyermekei is. A

nagy urak bandériumai is paraszt-fiukkal voltak tele. Az országgyűlés is sok pénzbe került. Valakinek fizetnie kellett a költségeket. Lgegyesrűbb volt azokra háritani, akik nem vettek részt benne: kivetették a parasztra. Bizony, fiam, az urak közül sokan elfelejtették a beszédett összegeket a kincstárba beszoigáltatni. A gyenge Jagello-királyok alatt kár is lett volna. A többi jövedelem is egy-egy nagyúr kezébe került. Az elnyomorodott és kizsarlott parasztság nyugtalanzkodott, mert jövedelméből már annyit kiszakítottak, hogy munkáját céltalannak látta: nem tudott belőle megélni. A nyomoruság rossz tanácsadó. A gondolkodó és igazságos emberek látták közeledni a veszedelmet.

TAMÁS: Most már látom magam is a parasztság rettenetes helyzetét. Azon csodálkozom, hogy nem lázadt fel a türehetetlen állapotok ellen.

APA: Az elnyomott rétegek nagyon sokáig türnek. Aztán a felgyülemlett keserűség néha nem is nagyon fontos okból kirobban. A hőmezők is sokáig nyugodtan pihennek a hegyeken. s egyszerre valami megindítja a félelmetes lavinát. A Jagellók gyenge kormányzása csak előkészítette a talajt a nagy kitörésre.

A friss erejével mindent legázoló török hatalom körülgürüzte az országot. A jobbágyság látta megrendülni és egymással civakodni urait. A nemesi Magyarországot fojtogató nyomás a lefelé való nyomás erejét gyöngítette. De még ezt is megszüntette Bakócz Tamás esztergomi érsek politikája. Bakócz felhatalmazást kapott Rómában, hogy kereszties háborut hirdethessen a török ellen. Aki felvette a keresztet, bünbocsánatot kapott. Az elcsigázott, mindenéből kifosztott jobbágy sietett a zászlók alá; sokan vallásos érzésből, sokan csak azért, hogy gyüilött uraiktól szabaduljanak. A fiatalokat bizonyára a kalandvágy és a zsákmányolási lehetőség is nyugtalanította. A régi földesuri törvény és hatalom megingott, mert egy másik hatalom, a kihirdetett egyházi bulla, meggyöngítette.

A püspöki városok és különösen Pest kör-

nyéke megtelt keresztiesekkel. Egy lángeszű vezérnek szervezni kellett volna a gyülevész hadat. Ha valaki felkelti az összegyüilt népben a válásos rajongást, csodákat vihetett volna véghez. A kinevezett vezér egyikre sem volt alkalmas. Dózsa György vitéz ember volt, de nem szervező erő. A hit, a régi hit különben is kialvóban volt az emberekben. Németország felől már diadalmasan közeledett a protestantizmus, hogy megingassa az egyház vezető nagyurainak hatalmát.

A vaktában összegyüilt tömeg mindig zavarokat csinál, ha közös gondolat nem lelkesíti. A mindig szaporodó keresztiesek előbb éllemszert raboltak, majd mind messzebbre jártak prédálni. A nemes urak megdöbbenve figyeltek a közeledő tüzvészre. Egyesek visszatartották jobbágyaikat, mások szigoruan meg is büntették a szökevényeket; a tábor megtelt lassanként panaszkodókkal, akik igaz és állhíreikkel felébrszítették a bosszuvágyat a fegyveres parasztkokban. A vihar kitört. A bosszut lihegő kereszties-sereg lecsapott uraira és irtózatos vérontást okozott. Az elszabadult vérengző hadat, melynek útját felperzselt kastélyok és kiirtott nemesi családok jelezték, Szapolyai János fékezte meg Temesvár mellett.

A nemesség irtózatos bosszut állott. Dózsa György megkinoztatásáról már hallottál. Ezt nem akarom ismételni; még rágondolni sem szeretek. De halálra ítélték a kereszties csapatok minden kapitányát, századosát és tizedesét és minden erőszakoskodót. Megbüntették az ivadékokat is. A halálra ítélték ivadékaik közül senkit sem lehetett soha bíróná vagy esküdtté megválasztani. S ami legfontosabb: elvették a szabad költözködési jogot. Az ország megtelt árvákkal és özvegyekkel, megcsontított és tüzes vassal megbélyegzett emberek támolyogva fogtak újra a munkához, mely most már igazi rabszolgamunka volt. A közelben pedig, hiszen 1514-et irtak ebben a szerencsétlen esztendőben, ott sötétlett az óriási mohácsi sirverem, mely örökre elnyeléssel fenyegette Magyarországot.

(Budapest.)

A KIS EGÉR NAGY BÁNATA

Irta: Ósz Róza.

Sir az egér, a kis egér,
De nagy a bánata,
Mindenféle eleséget
Összehord a gazda.

Sivít a szél, a hideg szél,
Nem lehet kimenni.
Szántók szélén, utak szélén,
Kukoricát enni.

(Fölör.)

Összegyüilt most a nagytanács:
Mít kellene tenni?
Nem terem itt étel, kalács,
Hova kéne menni?

Nagy bajusszú egérbíró
Csak ennyit mond rája:
„Visszamegyünk a faluba,
A nagy kamarába!”

A TELE ERSZÉNY MEG AZ ÜRES ERSZÉNY

Irta: K. Bendre Róza.

Elt a Magura hegység tövében két pásztor-ember. Az egyik tehéncordát, a másik kecskenyáját őrizett gyermekkorra óta. Ugy maradt reájuk ez a foglalkozás örökségképpen az apjuk után.

Az egyik télen, amikor leesett az első hó. Gergely, a tehéncorda pásztora nagyokat kurjantott örömeiben s háromszor földhöz verte a süvegét.

— Ihajla, csuhajla! Nem legelhet már az idén többet a tehéncorda. Gubám alá nem fuj ezután a szél, mert fedél alatt, otthon lehetek én.

Igy örvendezett Gergely. Gyuri, a kecskepásztor pedig erősen szemére huzta csorgós kalapját. Neki nem jelentett pihenést a tél. A kecskenének, urak és urfiak szörnyen nyughatatlan népség. Folyton bódorogniok kell. Nem állják az egyhelyben lételt. Így aztán a pásztoroknak is velük kell bódorognia, akármilyen zimankós a tél.

Történt, hogy azon a télen karácsonyi nagyvásárcsordák Gergely, a csordás, bement a városba feleségevel együtt, csizmát vásárolni. Amint mentek gyalogosan a havas országuton, az asszony odaszólt az urának:

— Hallod-e, m a szösz feketéllik ott a havon?

— Megyek, megnézem.

Amikor odaért a feketeséghez, visszaszólt.

— Valami bugyelláris féle ez. Mépedig kettő!

— Bugyelláris?! — lelkenedett az asszony — vajjon van-e pénz bennük?

— Gyere, rézd meg. Én nem merek hozzájuk nyulni.

Lehajolt az asszony nagy sebesen s göresös ujjakkal markolta fel a hóról az erszényeket ki is nyitotta egymásután.

— Ne, te, ne! Rakás bankó van itt az egyikben! — ujjongott bámuló ura előtt. — Hanem ez a másik üres. Csak egy fehér cédula van benne, amelyen fekete betűk diszelegnek. Te csak süsd ki, mit mond a betű, én addig a bankókat szamotom meg.

Számlálta az asszony a bankókat s nekiperült arccal tervezte, mi lesz majd velük.

— Nemcsak csizmát, tehenet is vehetünk a vásárban. Megvehetjük az öreg Trinkáné házát, szőlőjéi is. Nem leszol tovább tehénpásztor. Magadnak kapálsz ezután. Én gazdáné leszek. Nem járom a falut kapukon zörgetve vacsoráért. Más zörget az én kapumon.

Nagy volt a házaspár öröme. Egy pillanatra sem jutott eszükbe, hogy a bankók gazdája miryten búban, bajban lehet elvesztett erszényének tartalma miatt. Már egészen közel jutottak a városához, amikor megkérdezte az asszony:

— Hát azon a cédulán mi áll, ami a másik bugyellárisban van?

— Üres monda, mondóka, amelyik azt mondja:

Addig takarékoskodjál, ameddig van miből. Mert a tékozló tűzhelye előbb-utóbb kihül.

— Haha! — nevetett az asszony — én nem takarékoskodtam világeletemben, mégis most rakás bankóra leltem. Tudod mit? Add oda ezt a cédulát Gyurinak. Mondd, hogy vásárfiába hoztad neki. Bóbitás tarka madár huzta elő a verklis ember fiókos kis ládájából. Tegye el, szerencsét hoz neki.

Tetszett ez a beszéd Gergelynek s nagyokat kacagtak a Gyurinak szánt vásárfián.

Két pár csizmát vett magának az asszony. Egy pár jó erős, vizálló feketét s egy pár magassarku takaros pirosat, nyári táncba, ünnepelni. Tehenet is vettek s tarisznyájukat megpakolták sok minden jóval, aminek eddig híjával voltak.

Másnap reggel elvitte Gergely Gyurinak a haszontalan kis cédulát. Az meg csak nézte a furesa vásárfiát. Amikor magára maradt, gondolkodni kezdett a lerótt szavak tartalmán. Így tűnődött:

— Takarékoskodjak, takarékoskodjak! De hát ugyan miből? A pásztorhér kevés. Sokan meg meg is csonkitják. A véka búzákat gyűjtsem egy rakásra? Megezi az egér. Az egész kenyerekből tegyek el pár karéjt? Kővé keményedik. Talán a boescorpénzt rakjam félre? Akkor miből veszek csizmát, ha jön a tél?

Amig Gyuri így törte a fejét, Gergelyék már meg is kötötték az alkut a Trinkáné házára, szőlőjére. De meg bíró uram előtt fel is mondták a csordáskodást. Tavaszvirulásra csak válasszanak mást, mert Gergely akkor már magának kapál.

— Jó, jó, Gergely, csak meg ne bánd, — mondotta a bíró. — Uras állapot volt ám a tied jó időben. Nem igen szoktad te meg a kapálást.

No, de hiába volt minden beszéd. Ők gazdának készültek s hűtlenül elhagyták a tehéncordát.

Gyuri pedig — bár nagyokat kacagott a bóbitás madár kívánságán, hogy abból a csekély élhetőségéből, ami neki jutott, valamicskét még félre tegyen — mégis csak elcsipegett ebből is, abból is egy-egy kicsit s meggyűjtötte.

— Haj, haj, bóbitás madár, de rossz helyre üzentél! — sóhajtozott sokszor. De azért a darabka száraz kenyerekből őszre már egy tömött zsákkal összegyűjtött. Sok volt a kecskéje s így gondolt egyet, megcsonkította a boescorpénzt is. Malacot vett. Mire a malac lassanként megette

a kenyérdarabokat, holmi kis lélottyben, akkorára bizony süldő lett belőle.

— Ne, te ne, bóbítás madár! — nézte örvendezve Gyuri a szép süldőt. — Ilyen sem volt nekem azelőtt.

A faluból neki járó véka búzákat is összeszedette s szekérre rakva egyszerre adta el a városban. Jó kis summát kapott s egy szekeret megpakolt szép piros cseréppel. Hazaérve ledobálta házáról a szalmafedeleket s cseréppel fedte be. Amikor elkészült munkájával, elégedetten dörzsölte össze tenyerét.

— Ennek az esztendőnek nem volt hiábavaló a munkája. Látszatja van: új házfedél, szép kis ház. Csak nem üzent rosszat a bóbítás madár. az Isten áldja meg, — így hálálkodott.

Gergelyék azalatt másképp gazdálkodtak. Munka nélkül, könnyen jutottak a módba, nem is tudták azt hát megbecsülni. Kifogott Gergelyen a kapálás hamar. Jó időben sokszor leheveredett a hívogató gyepre s munka helyett jókat szundított, mint azelőtt, amikor a bojtárgyerek meg a pásztorkutyája vigyáztak a tehenekre.

Fel is verte szőlőjét a gaz. Ragya hullott a szőlőlevelekre, a tőkét kikezdte a féreg. Nem akadt ott soha semmi eladni való. Az asszony piros csizmájának is elkopott a sarka a sok hetyke táncban, olyan jól értette.

Egyik hevert, másik táncolt. De dolgozott magáért az idő. Ujra megjött a tél. Beköszöntött hozzánk a szükség s meghuzódott hideg tüzhelyüknél.

Gyuri vette meg idővel tőlük a szőlőt. Fiai kapálgattak benne, ő pedig tovább is őrizte a kecskenénék, urak és urfiak mekegő csapatját. Talán bizony még most is őrizgeti.

Igy teljesedett be a Magura hegység tövében egy pásztorember a régi szállóige, hogy ami könnyen jön, az könnyen el is megy. (Hegyközujlak.)

Előfizetőinkhez!

Bár minden előfizetőnknek magától is kötelessége volna az előfizetését lejártakor megújítani, előfizetőink nagyrésze mindenkor elvárja, hogy őt erre egy levelezőlapon felszólítsuk. Képzelték el, micsoda munkát, fáradságot és helyegköltiséget jelent negyedévről-negyedévre előfizetőink nagy tömegét felszólítani! Az emberi elpocsékolott munkáért és a soha vissza nem térő időért kár. A hiábavaló munkán felül azonban még többet jelent az a bizonytalanság, amelyben a Cimbora kiadóhivatala él. Biztos az, hogy havonta, pontosan el-sején ki kell fizetni a munkatársakat, a rajzolókat, akik a Cimborát írják és rajzolják, szedik, hajtogatják, cimszallaggal ellátják. A papírgyár sem hitelez, a postán a bélyegért is fizetni kell. Ennek a sok napra, percre járó kötelezettséggel szemben áll a Ti bizonytalan fizetésetek. Van aki a negyedév első napján beküldi az előfizetési díjat, van aki csak a második hónapban, van aki a negyedév végén, de sok akad olyan is, aki mai napig késedelembe van vele. Így nem lehet gazdálkodni! Így nem szabad gazdálkodni! Szüleiteknek az a száz lei, vagy ennek megfelelő eszkorona, pengő és dinár, minden negyedév elején rendelkezésetekre állana. Egyedül a Ti hibátok, hogy nem kértek el a pénzt és nem adjátok postára számunkra.

Ennek az állapotnak véget kell vetni. Véget kell vetni, mert a Cimbora különben elakad. Nem tudjuk a magunk tartozásait fizetni, ha a Ti tartozásokat meg nem kapjuk.

Ínkább kevesebb legyen az előfizetőnk és csökkenjen a mai ötezren felüli létszám, de csak olyan előfizetőnk legyen, aki az előfizetési díjat a negyedév elején, de legkésőbb az első hónap végéig beküldi. Kérünk tehát Benneteket, hogy amennyiben előfizetésetek november hó elsején lejárt, azt a legsürgősebben küldjétek be hozzánk, mert mindazok részére, akik az előfizetési díjat legkésőbb november hó végéig be nem küldik, kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. Nem szívesen válunk meg egyetlen előfizetőnkől sem, de ingyen lapot senkinek sem adhatunk, még kevésbé hitelezhetünk.

Akinek tehát szükséglete Elek nagyapó írásainak, sok pompás mesének, versnek, regénynek elolvasása, az gondoljon arra is, hogy a Cimbora előállítására rengeteg pénzt jelent, amit csak úgy tudunk fedezni, ha előfizetőnk is pontosan eleget tesznek fizetési kötelességüknek.

Szeretettel köszönt Benneteket a

CIMBORA KIADÓHIVATALA.

A Gyümölcs, virág és konyhakerti kertésznek nélkülözhetetlen folyóirata a *Csartenwelt*. Megjelenik hetenként. Negyedévi előfizetési díja 295 lei. A pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a CIMBORA kiadóhivatala.

Anyá még irni-olvasni nem tudó gyermekének nagyobb örömet nem szerezhet, mintha megrendeli a 78 állatképet tartalmazó „TIERE IN SCHÖNEN BILDERN“ című könyvet. Ebből a könyvből a kiadó eddig 47.000 darabot adott el. A könyv gyönyörű műnyomó papíron készült és a német könyvgyártás remeke. A legolcsóbb karácsonyi ajándék, mert e pompás kötet mindössze 118.— leiba kerül és a pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a Cimbora kiadóhivatala.

*Hizákura
Téli sport
Eg éz éven
át nyitva!*

HORN

GYERMEKOTTHON

TATRANSKÁ LOMNICA

MAGAS TÁTRA, C. S. R.

Magaslat
üdülőttelep ide
ges, feltáplálásra so-
ruló, vérszegény és
gyenge gyerme-
kek részére

HORN J. IGAZGATÓ

A RÓKA, A MEDVE ÉS A SZEGÉNYEMBER

— Mese színjáték. —

Irtá: BARTHA ISTVAN.

MÁSODIK FELVONÁS.

(A színpadon csak az eke látszik.)

Szegényember:

(Kiszól a tinókhöz.) No, tinócskáim, édes kicsi jószágaim!... Jó, hogy nem értitek az emberi szót, mert ha értettétek volna, ami most a medve és köztem történt, ugy elbogarátzatok volna, hogy ítéletnapig is kereshetnélek. Hej, haj!... (Igazgatja az ekét:) Na, szántogassunk lassacskán... Azt a nemjőjét... Hát csak estéig élet az élet!? Seholy egy emberi lélek, akit segítségül kiálthatnék. Hej, te Uristen!

Madarak:

(Fütyülnek, csicseregnek, trilláznak.)

Szegényember:

Óde jó a madaraknak! Se nem vetnek, se nem aratnak, mégis esznek; se nem fonnak, se nem szőnek, és mégis van ruhájuk. Hm. Lássuk csak: nem vetnek, nem aratnak! De étel után mégis csak járnak. Ki-ki megszerzi a magáét aznapra, de mindig csak egy napra és holnap újra kezdik a keresést. De szép ezeket elgondolni és ha az ideje eljő, kettő összeáll: fészket raknak és boldogan új életeteket teremtenek. És milyen lelkiismeretesen gondozzák a kicsinyeket, Teremtő szent Atyám. (Eszébe jut az ő kis családja.) Jaj, siessék én is, hisz' én is ilyen madárka vagyok. Apró porontyok várják otthon tőlem is a betevő falatot. Ó, szegények, ha sejténék a fenyegető veszedelemet! (Megfogja az ekeszarvát.) Há, Virág, Csá, Szilaj! Igyekezünk, amíg lehet!

Pacsirta:

A fira fira ébabéc bábom, sincsire, sincsire, májto. A fifere miért édom? hénya hinya, hénya! Gyere csak, gyere csak, kásvai firétya; gyere csak, gyere csak kásvai firétya gyűrűsnyézzünk, gyűrűsnyézzünk. Szür lásziszgé, nahény, szür lász isz gén.

Szegényember:

Drága kis pacsirta madaram. Bele énekelted magadat a lelkembe. (Féltékeny az égre.) Né, az arannyal tüzdelt kék ég muzsikása! (Ujjal mutatja s elragadtatással mondja utána s mozdulatokkal kíséri.) A fira fira ébabéc bábom... — (Az utolsó szöveget széles mozdulattal kíséri, énekelte.) Vércsét vesz észre, amint a pacsirtára nyilaz.) Há, há, Vércse, el ne ragadozd a kis pacsirtát. (Kis ideig még el nézi a menekülő vércsét.) Ugy, ugy, nyilazz csak más felé, rabló-madár. Hej cudar világ! No, én másként rendeztem volna.

Róka:

(A szegényember háta mögé sompolyog s hirtelen elébe fordul.) Mit, te, szegényember?

Szegényember:

(Kissé meghökkenve.) ... A világ folyását, róka koma!

Róka:

(Tréfásan.) Hat ökör vagy te ahhoz!

Szegényember:

Már hogy volnék, te oktalan állat. (Készül, hogy belé rugjon.)

Róka:

No, csak ne bolondozz... Hát aztán, mi nem tesszik neked a világ folyásában. (farkat csóvál) ha meg nem sértelek?

Szegényember:

Ó, sok minden!... Há, Virág, csá, Szilaj!

Róka:

Ugy látszik fűtnék a talpad alatt, hogy ugy sietsz?

Szegényember:

Eltaláltad szarva közt a tőgyit... De nem is talál ide ez a vice, mert igazán elevenbe vágott a szavad.

Róka:

Ne mondd! Hát, csakugyan!

Szegényember:

Ha ráérsz, elmondom sietésem okát.

Róka:

Hogyne érnék. Hisz tudod, éjszaka vagyok szőlgálatban... így vetés idején.

Szegényember:

Hát, ide hallgass! Jövögetek itt reggel az erdő szélén, hát, egyszer csak hallok valami öktelen sivalkodást s képzeld, csókos barátod, Mackó, verekedik egy kicsi nyúlal. Nagyot kacagtam, erre meg nyakon csipett, istenesen megbolhászott s kimondta rám a szentenciát: estére mindenestől megész...

Róka:

És te?

Szegényember:

En? El kell tőrjem! Mit tehetek?

Róka:

No, lám, hogy igazam van! Te nem is hat, de egy egész csorda ökör vagy egyedül!

Szegényember:

Ejnye, te dögszagu éhenkórász, kinek mondd ezt? Mindjárt hozzád kenem ezt az ösztökét! (Ráemeli.)

Róka:

Na, na, lassabban a testtel. Ne dühösködj, mert árt a szépségednek.

Szegényember:

Nézz meg az ember. Így mersz te beszélni velem?

Róka:

(Somolygással.) Hászén, nem így gondoltam...

Szegényember:

Ajánlom is melegen.

Róka:

Ami azt illeti, mégis csak nevetséges ez a te „ügyed“, ha jól elgondolom.

Szegényember:

Nevetséges!?

PÁL NAGYAPÓKA.

Erdő vadjainak nincs oly jó barátja,
Mint Pál nagyapóka,
Nem fut el előre, bár puskával látja,
Se nyuszi, se róka.

Puska nagyot durran, de csak kineveti
Nyuszi, meg róka,
— No még löjjön egyet. — mondogatják néki,
Kedves Nagyapóka!

S mert áldott jó lélek, puskát újra tölti
A jó nagyapóka,
S amíg célba beszi, rája nyelvet ölti
Nyuszi, meg róka.

Nyuszi is, róka is, hej, el nem szaladtak,
— No még Nagyapóka! —
S bár durrant a puska, életben maradtak...
— Így zengi a nóta.

E—ó.

Róka:

Őszintén mondom, hogy nevetséges, sőt ostoba...

Szegényember:

(Elképedve.) Ostoba? Hát neked a váratlan, ideje előtti halál ostobaság?

Róka:

Én nem beszélek a halálról. Én csak azt mondom, hogy a te „eseted“ ostoba.

Szegényember:

Igazán? Hát, adj tanácsot, mit esimálgak? Megfizetem.

Róka:

Ez már beszéd! Ezzel kellett volna kezdened az elején is (megveregeti az ember vállát).

Szegényember:

Háztán mi lenne a fizetség, róka koma?

Róka:

Arra majd ráértünk ezután.

Szegényember:

De én jobb szeretném, ha előre tisztáznók...

Róka:

Hát, lássad!... Van-e tyukod, kakasod?

Szegényember:

Vóna!

Róka:

Mennyit adnál belőlük jó szántodból?

Szegényember:

(Vállat von.) Egy elég lenne?

Róka:

Hahaha! Azt hiszed, a fejem lányára estem? No, te ugyan kifizetnél aprópénzzel. Hátha már ilyen foghoz-verősen akarod megmenteni az életedet, én szabom meg a feltételeket. Hány tyúkod van?

Szegényember:

(Fejét vakarja.) Tudja a szósz! Az ilyet az asszony tartja számon.

Róka:

Hát, mért nem hoztad magaddal az asszonyt is, hogy kíségtse gyenge eszedet? (Parancsolón.) Ahány tyúkod, kakasod van, az mind az enyém. Erted? Különben, tőlem megehet a medve. Erted?

Szegényember:

Róka koma, én tőlem akár a tyúkketrecet is elviheted, de az asszony!... az asszony...

Róka:

Ne törődj te az asszonnal. Ide hallgass! Ha jön a medve, ezt csináld: Abban a minutában, amikor a medve neked esik, én kürtölök a bokorból. Ő erre megjed, mert pipógya fráter ám! Kérdezni fogja, hogy miaz? Te mondd: vadász! Ő kér, hogy bújtasd el s te gyömszőld beele az üres zsákba. A többi az én dolgom. Erted?!

Szegényember:

Hogyne!

Róka:

Nohát, aszerint csináld. (Indul, majd sunyin viszsa szól.) Nincs valami cubák a tarisznyádban? Tyúkcubák?

Szegényember:

Nincs biza, lelke! Még tarisznyát sem hoztam, nehogy eszembe jusson az evés.

Róka:

Nem néztem ki belőled ennyi bölcsességet... Hát, csak vigyázz. Addig is elmegyek cserebogarászni. Az is jó, ha jobb nincs. (El.)

Szegényember:

(Utánna néz róka komának.) Hej, róka koma, nem hiába tartják kendét ravasznak. Sok iskola padját koptathatta kigyelmed, hogy ilyen okos... No, Mac-kó bácsi! Képelem milyen fizumiskát vág, amikor zsákba bújtatom. De hátha nem akar bele bújni! No, hiszen, akkor szorulna igazán a kapcám... Kezdek nem félni a bőrömben. Hej! haj!

Medve:

(Cammogva jön.) No, szegényember, elvégezted a dolgodat?

Szegényember:

(Ijedten.) Jaj! be sietsz, talpas bácsi!

Medve:

Nem mondhatnám, hogy sietek, de nézz a napra. Erősen suvad lefelé!

Szegényember:

Drága talpas bácsi, bár még egy fertáj órát...

Medve:

Jól van, no! addig dörgölgetem a hasamat, hogy bele férjete. (Leül a szin elején és masszirozza magát.)

Szegényember:

Bizony, okos gondolat ez, talpas bácsi, mert nem

kicsiség egy embert s két tinót bepofázni vacsorára. Valld be, hogy mióta négyágu vagy, neked se volt ilyen szüreted!?

Medve:

(Mosolyog.) Hát, szó mi szó. (Gyanakodva.) Hanem, mintha jó kedved vóna...

Szegényember:

Ez csak olyan akasztófa humor. Etvágyat akarok csinálni, nehogy megcsömörölj.

Medve:

(Kacag.) Héhehe! Jól is teszed, csak tréfálkozzál, szegényember!

Róka:

(Bokor mögött.) Tú, tú, tú!!

Medve:

(Megrezzen.) Mi az, te szegényember?

Szegényember:

(Félre.) No, Uram Isten csak most segíts! (Medvéhez.) Bizonyosan jönnek!

Medve:

(Félve, suttogón.) Bújtass el, szegényember, bújtass el... De hamar, hamar.

Szegényember:

Ejnye, de a szivedre ment!... De hová az ördögbe bújtassalak?

Medve:

Ebbe a zsákba, szegényember. (Rémülten.) De ne lármázz!!

Szegényember:

Nincs valami egyéb kívánni való, talpas bácsi?

Medve:

Nincs, nincs, drága barátom, de ne kiabálj oly erősen!

Szegényember:

Pedig jó lenne, ha előállnál velem.

Medve:

Jaj! Necsúfolkodj... Ne verj a saját szavaimmal... Inkább lökjed, szítsd a faromat!

Szegényember:

(Bajjal belerázza a zsákba és bogot köt.) Na, talpas bácsi az Isten jót adott neked is. (A zsákot a földre ereszti.)

Róka:

(Jön.) Adj Isten, szegényember! (Elváltoztatott hangon.) Mit csinálsz itt?

Szegényember:

Hát, szántogatnék, vetegetnék...

Róka:

No, iparkodjál csak ügyesen! Hát ebben a zsákban (rámutat) mivan, te szegényember?

Szegényember:

Málna háj! szenes tőke. Amint akarod, vadász Uram!

Róka:

(Belerug a zsákba.) No? Én inkább szenes tuskónak nézem. Vágd csak bele a fejszédet, hadd lám, igazam van-e?

Feketerigó:

Reggeliek hol jártak el, firbek bek, kalán veszt, reggeliek holjártak el firbekbek félrevert, edem, ada,

dujé, dujé, aj fidui fitty. Eregel hani, hani kafala
édum, venikész a héj! Aj fidui fitty! Itientve! Aj fidui
fitty!

Róka:

A radai rossz seb essék a fekete rigójába, hogy
az örökké leskelődik utánam! (Haragosan néz a hang
irányába. Majd a szegényemberre mordul.) Te meg ne
bámuld, mint a bornyú az új kaput, hanem sujts oda
a füle közé!

Szegényember:

(Odasuhint.) Na hát! (Medve utolsókát rug.)

Róka:

Pompás volt, szegényember! Hát, most hiszel-e?
Kutyabajod sincs, a tinóid is megmaradtak, sőt (a

medvére mutat) még a bőre is a tied! Így kell ezt csi-
nálni, szegényember! Többet ésszel, mint erővel! (Meg-
fenyegeti a szegényember.) Hanem a tyúkokat össze-
fogd ám, mert még az éjjel értök megyek! Megoszt,
jó kövérek legyenek! (El.) (Szünet.)

Szegényember:

Gyere csak egész bátran róka koma. (Ráül a med-
vére.) Hej, talpas bácsi, talpas bácsi, ki hitte volna
ezt még reggel? De felséges tokányt eszünk vacso-
rára a talpadból. Hej, feleség, ha sejténéd milyen
zsákmány áll a házhoz! No, de menjünk boronálni.
Sötét este lesz, mire haza verekedek.

(Vége következik.)

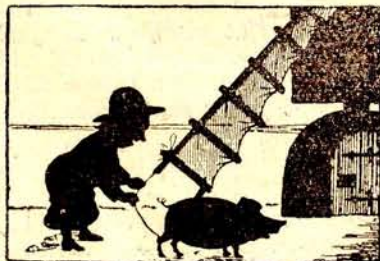
„NEM FOROG A DOROZSMAI SZÉLMALOM“

Tudjátok-e, hogy miről híres a dorozsmai
szélmalom? Arról, hogy nem forog, a nóta szerint.
Hát azt tudjátok-e, hol, merre van Dorozsma?
Odaát, Magyarországon, híres-nevezetes Szeged
város közelében. Annak a városnak a közelében,
amely arról nevezetes, hogy itt írja Móra Ferencz
bácsi azokat a szép meséket és történeteket. Hát,
ide, a szegedi vásárra hajtott egy disznókát nagy
kalapu, kicsi Bali bácsi. Rettentő nagy meleg
volt, csakugy csurgott nagy kalapu, kicsi Bali
bácsiról az izzadtság, de még a disznókáról is.
Éppen a dorozsmai szélmalomnál izzadt Bali bá-
csi, s mit gondolt, mit nem, elég az, hogy egy nad-
selü gondolata támadt, de olyan nadselü, hogy

A nadselü gondolatot nyomban követte a nad-
selü cselekedet. Persze, Bali bácsi ismerte a híres
nótát, mely aszongya, hogy aszongya: Nem forog
a dorozsmai szélmalom, s csakugyan igaza is volt
a nótának, mert most sem forgott. De mit tesz
Isten? Abban a szent pillanatban, hogy nagy ka-

még Öcsike is megirigyelhette volna tőle. Az volt
pedig az ő nadselü gondolata, hogy megköti a
disznókát a szélmalom vitorlájához, ő meg befek-
szik a malom árnyékába s ott szundit egyet.

lapu Bali bácsi a vitorlához befogta a disznókát,
fujdogálni kezdett a szellő, s ez nem elég: a szel-
lőből szél lett s bezzeg hogy a malom meghazud-
tolta a nótát: forogni kezdett! Bizony, ha forogni
kezdett, fel is kapta a disznókát, éppen abban a
szentséges szent pillanatban, amikor Bali bácsi
leheveredni készült.

Hej, Szűz Mária, Szent József, nosza felugrott
Bali bácsi, mintha puskából lőtték volna ki, kap

a disznóka után, de hiszen kaphatott: fent, a malom tetején kalimpált és visított szörnyen. No, most mi lesz? Ne féljetelek, gyerekek. Ahol legnagyobb a veszedelem, ott az isteni segedelem: nagy kalapu, kicsi Bali bácsinak újabb nadselű gon-

dolata született a nagy kalap alatt. Egy, kettő, átszaladt a malom másik oldalára, s éppen kellő pillanatban érkezett, mert akkor fordult lefelé a vitorla a disznókaival. — Jere, jere, édös kicsi disznókám, hívta Bali bácsi s karjait ölelésre tárta.

Nosza, elé a szegedi bicskát, a kötelet ketté nyisszentette Bali bácsi s keblére ölelte a disznókát. Aztán jól kiörvendették magukat s vígan indultak Szeged felé, ahol Móra Ferencz bácsi azokat a szép meséket és történeteket írja.

NÓTÁS MÓKÁS.

LEGUTÓBBI SZAMUNKKAL együtt minden előfizetőknek megküldöttük mintegy 1000 könyvet tartalmazó könyvjegyzékünket! Ebből minden olvasónk kiválogathatja LEGÉRTEKESEBB karácsonyi ajándékát! Fontos azonban, hogy a rendeléseket idejében, LEGALÁBB 10 NAPPAL KARACSONY ELŐTT megkapjuk, hogy a könyvek szállításáról idejében gondoskodhassunk!

A TÖVISDISZNÓ

— Apró anokáinak meséli Elek nagyapó. —

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az óperenciás tengeren is túl — volt egyszer egy szegény ember s annak felesége. A szegénység miatt nem sokat búsultak, hanem búsultak amiatt, hogy Isten nem áldotta meg gyermekkel. Tünődés volt éjjelük, nappaluk s lefektükben, felkeltükben azért imádkoztak, hogy az Isten gyermekkel áldja meg, bár akkorával, mint egy ütés tapló. Egyszer aztán csodálatos álmot látott a szegény asszony. Reggel el is mondta az urának:

— Jaj, hallá-e kend, de csodálatos álmot láttam! Megjelent egy ősz öreg ember s azt mondta, hogy menjünk a templom felé s akármilyen Istenteremtésivel találkozzunk, vigyük haza: az lesz a mi gyermekünk.

— Bizony, ha azt jelentette az ősz öreg ember, induljunk, feleség. Legyen meg Istennek szent akarata, mert Isten járt nálad, ősz öreg ember képében.

Egyszeribe elindultak, s ahogy az uccára értek, hát csak elejbük hengeredik egy tövisdisznó.

Megrökönyödött a szegény ember, de még inkább a felesége, de ha Isten úgy akarta, legyen úgy — fölverték a tövisdisznót, hazavitték. Ott mindjárt megszólalt a tövisdisznó:

— Édes apám, van-e pénze?

— Van, fam, egy-két pengóm.

— No, ha van, vegyen anyyi malacot, amennyi a pénziből telik.

— Jól van, édes fiam, de ki őrzi aztán?

— Majd megőrzöm én, édesapám.

Elment a szegény ember a vásárra s pénzzel meg becsületszóra vett egy csorda malacot.

— No, édesapám, van-e még pénze?

— Maradt még egy pengőforintom.

— Vegyen még egy fekete kakast, egy vörös kakast meg fehér kakast.

— Hát az minek, édes fiam?

— Ne kérdezze, édesapám, csak vegye meg. Bizony, mondom, hogy még megköszöni nekem!

Hümmögött a szegény ember, csóválta a fejét jobbra, balra, de nem merte kedvét szegni a tövisdisznónak: megvette a három kakast is.

Ekkor a tövisdisznó felült a fekete kakasra, a másik kettőt meg édesanyjára bizta, hogy ugyancsak jó gondját viselje s kihajtotta a malaccsordát az erdőbe. Ott a kakast megkötötte egy bokorhoz, maga meg a bokor tövébe húzódott, a malacokat pedig szabadjárá hagyta, hadd eddegéljenek.

Eközben sötét este lett, de a tövisdisznó meg sem mozdult a bokor alól.

Amint ott üldögélne, odavetődik egy vadászegény s véletlenségből rálép a tövisdisznóra.

— Hé! kiált a tövisdisznó — járj a magad

lában, mert úgy pofonsivitlek, hogy karikát hány a szemed.

Néz a vadászlegény erre, néz arra, de meri-hogy sötét is volt, senkit sem látott. Aztán lehajolt a földre s ott meglátta a tövisdisznót.

— Ej, ilyen-olyan förtelmes állatja, hát te szóltál hozzám?!

— Lassan a testtel, legény! Tudom én, hogy ki s mi vagy te. A fekete király vadásza. Azt is tudom, hogy a fekete király eltévedt az erdőben most embert keresel, aki kivezesse.

— No, ez igaz, mondá a vadász.

— Bizony, ha igaz, mondd meg a királynak, hogy én kivezetem, ha nekem adja a leányát. Eredj, hozz előbb írást róla!

Elmegy a vadász a királyhoz, mondja neki, hogy mi történt. Mit volt, mit tenni, a király. — bizony nem jó kedvűből, úgy sem hinnétek el — elég az, hogy megcsinálta az írást, gyűrűs pecsétjével meg is pecsételte. Akkor a tövisdisznó felült a fekete kakasra, maga előtt terelte a malac-csordát, utána meg ment a király s a vadásza — egy perc, kettő sem telt belé, kikerültek az erdőből. Ott elváltak egymástól: a király ment haza, a tövisdisznó is haza, de amikor egy kicsit eltávolodtak egymástól, a tövisdisznó utána kiabált a királynak:

— Hallod-e, fekete király, készítsd a leányodat esküvőre, mert három nap múlva elmegyek érte!

A fekete király nem szólt semmit, lehorgasztotta a fejét, mintha folyt volna az orra vére: hazament nagy búval, bánattal, de a leányának nem merete mondani, dehogy merete! hogy mit csinált, kinek ígérte el.

Másnap a tövisdisznó a vörös kakasra ült s úgy terelte az erdőbe a malaccsordát. Most is ott maradt az erdőben sötét estig s amint ott üldögélt egy bokor tövében, hallja, hogy megállt egy hintó, mennének elébb, de nem tudnak. Leszállt a kocsis a bakról, megy a bokornak, rálép a tövisdisznóra, ez nagyot kiált:

— Hé! Járj a magad lábán, mert így meg úgy!

Szóból szó kerekedik, elég az, hogy a tövisdisznó a hintóhoz höngörög, nézi, ki ül benne: hát a vörös király!

Mondja neki:

— No, vörös király, szeretnél hazamenni, úgy-e? Innét ki nem megy nálam nélkül, míg a világ s két nap, ha nekem nem adod a leányodat.

Hiszen ígért a vörös király eget-földet, mindent, de a tövisdisznó azt mondta, hogy neki csak a királykisasszony kell. Adjon írást róla, akkor kivezeti az erdőből.

Harmadnap a fehér kakasra ült a tövisdisznó, s megint csak az erdőbe hajtotta a malaccsordát. Most sem indult haza, míg sötét este nem lett. Ott ült, üldögélt a bokor alatt s hát egyszer csak nagyot zökken egy hintó, hallja,

hogy káromkodik a kocsis, de még az úr is, aki a hintóban ült.

Az ám, a fehér király volt ez az úr. Mellette ult a leánya is. Nem mehettek sem elé, sem hátra, sem jobbra, sem balra. Egyszeribe odahöngörődött a tövisdisznó s mondja a fehér királynak:

— Hallod-e, fehér király, akarsz-e hazajutni e világi életedben?

— Hát hogyne akarnék, Istennek förtelmes állatja, te?

— Bizony, ha akarsz, én kivezetlek, de előbb adj írást, hogy nekem adod a leányodat.

— Mit? Az én leányomat? Neked? Inkább itt veszek az erdőben!

— Ó, édes apám, mondotta a királykisasszony — adjon írást neki. Hátha Istennek szent akarata, hogy így legyen?

— Jól van, mondta a király, ha te nem bánuod, én adok írást.

Mindjárt megcsinálta az írást, meg is pecsételte, s im, a tövisdisznó elkezdett höngörögni a hintó előtt, tágult, világosodott az út s egy szempillantás múlva kint voltak a pusztaságon.

(Folyt. köv.)

IGEN FONTOS érdeke minden olvasónknak, aki karácsonyra a Cimbora olcsó könyvvásárából könyvet akar rendelni, hogy rendelését legkésőbb DECEMBER 10-IG eljuttassa hozzánk, mert csak az idejében beérkezett rendelések pontos elintézését vállalhatjuk!

MI UJSÁG?

Oriások voltak-e az ember ősei? Általánosan elterjedt hit, hogy az ősvilág emberei vagyis a mi legrégebb emberi elődeink óriások voltak. Azonban a legrégebb embermaradványok ennek nyomát sem mutatják. Ellenkezőleg, a régi leletek szerint a maiaknál többnyire kisebb emberek voltak az ősemberek. Ezek a leletek olyan gyakoriak, hogy nem hivatkozhatunk a véletlenre, ezek a csontváz-maradványok nem nyomorék vagy beteges, hanem nagyon is ép emberektől származnak. Ilyen csontvázakat a világ minden részében találtak. Sok más körülményből arra kell következtetni, hogy ilyen törpe népek voltak Európa őslakói. A mai nagyságu európai ember csak mintegy 20.000 éve létezik. A természeti népek között egész sor akad, amelyik még ma is ilyen növésű, 120—150 cm. átlagos magasságu. Így Afrikában az abongók, akkák, batuák, a veddák, a Fülöp-szigeteken a negritók stb. De nemcsak a testi fejlettségében, hanem a kultúrában is ezek a legelmaradottabb népek. Ez is arra készíteti a tudósokat, hogy ezeket a törpe népeket tartásák a mai ember ősi elődeinek. Belőlük fejlődtek ki a nagyobb termetű fajok, melyek magasabb szellemi képességekre is tettek szert.

ELEK NAGYAPÓ ÜZENI:

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben, melyik hónap hányadik napján kelt a levél

Klein Tibor és Dönke, Igló, Csehszlovákia. Három éve jár nektek a Cimbora, s most írjátok az első levelet. Az ok: a sok tanulni való, ami mellett jól esik egy kis sportolás. Hozzá teszem: nemcsak jól esik, de szükséges is. Mindig azt hirdettem, hogy helyes beosztás mellett jut idő a levélírára is, s ime, jutott nektek egy jó hosszú nyári beszámolóra is, meg Róka Piróka levélének helyreigazítására is. Szóval: fő az erős akarat. Örömmel veszem tudomásul, hogy ezután ti is szorgalmasan írjátok a levelet. Ugy legyen! — **Mártonffy Bandika, Nagyvárad.** Levelet is, Bandika, necsak megfejtést! — **Rosmann Tibor, Kolozsvár.** Nem tudtad eddig, hogyan kell beküldeni a rejtvénymegfejtést, de apuka megtanított. Lát csak küldjed ezután is szorgalmasan. De fölösleges megcsönkítanod az újságot emiatt. Elég, ha megnevezed a rejtvény nevét s utána írod a megfejtést. — **Suba Lajcsika, Diósd, Szilágymegye.** Már messziről mosolyognak szép, nagy kerek betűid: gyönyörűség látni azokat. Örömmel látom, hogy helyesen osztottad be a vakációt: sokat írtál és rajzoltál, de játszottál is eleget. Így van ez rendjén. Arcképedet kedves emlékeim közé helyeztem. Valóban a fotografus jól megnagyította a füledet, de nem tudta elrontani szép, okos szemedet. Már pedig a szem a lélek tükré. — **Haurik Magda, Kolozs.** Leveled mint „szép levél” jelen meg, legujabb verseidről külön levélben mondom meg véleményemet. — **Sonnenfeld György, Nagyvárad.** Ha még oly sok is a dolgod, jut idő levélírára is, — s jusson is — ha helyesen osztod be az idődet. Ha valaha, most igazán kívánatos, hogy minden unokám gyakorolja magát a fogalmazásban és helyesírásban. A regénymellékletéről e pillanatban (nov. 7.) magam sem tudok többet mondani: a rajzoló rajzolni kezdte, aztán félbehagyta a rajzolást, s így valószínűleg újra kezdjük a közlését az újságban és nem mellékletként. Kisbaczontól oly messze esik Szatmár, s mostanában, mióta „villámvonat” repül Erdélyen végig, a postaközelkedés is lassubb, mint valaha, bizony, nehez efféle dologban határozott választ adni, mert lehet, hogy közben másként intézkedtek Szatmáron, mint ahogy azt én elgondoltam itt, a vasutól jó 20 kilométer távolság-

ra. — **Varga Eva, Mezőtúr, Magyarország.** Megható szép a te leveled, csakugy árad belőle a szeretet, az én hitvallásom. Természetes, hogy mint „szép levél” jön a Cimborában. — **Jakabovits Margit és Dezső, Homoródalmás, Udvarhelymegye.** Megjött a helyreigazító leveletek, de egyéb levelet is várok. — **Berger Zsófi, Nagykároly.** Rejtvényed megfejtése úgy, ahogy te szerkesztetted, tulságosan könnyű. Ha egy kicsit gondolkoznál rajta, könnyű volna megnehezíteni. — **Hanvay Erzsébet, Csizfűrdő, Csehszlovákia.** Szüreten lenni, bizony jó dolog. Nagyapó egész életében csak egyszer volt szüreten, nem is felejtí el soha. A helyreigazításod jó. A regényt illetően olvasd el a Sonnenfeld Györgynek szóló üzenetet. — **Szendrei Ferencz, Nagyvárad.** Írtam a kiadó bácsinak, hogy küldje el neked a nyert könyvet Ezredév-émléktér, Parcul Eminescu 28. sz. alá. — **Millitz Magda, Kolozsvár.** Eddig bizonyosan olvasd az előző leveledre szóló üzenetet is. Természetesen a sok levél miatt, későn kerül sorra az üzenet, de ha megjelent az első üzenet, gyorsan jön utána a többi, ha szorgalmasan írsz. — **Takács Lajos, Nagyvárad.** A kiadó bácsi bizonyosan tudja, hogy te a ref. árvaházban olvasod az újságot s eddig meg is küldte a könyvet. Egyébként idejegyzem a pontos címet is: Parcul Eminescu 28. — **Waldmann Tercsike és Mártha, Nagyszentmiklós.** Bizony meglepődtem, amikor oly hosszú idő múltán megpillantottam a neveteket, de kellemes volt ez a meglepődés. Egy az, hogy újra megszólaltatok, más az, hogy megvallottátok őszintén: a levélnemírásnak lustaság volt az oka, semmi egyéb. Most minden hétre ígértek egy levelet. Majd meglátom, megtartjátok-e. Rejtvényetek sorra kerül. — **Schilling Mária, Kolozsvár.** Rejtvényeiből válogatok. Írásod külön dicséretet érdemel. — **Lajos Mihály, Nagyvárad.** Nem is gondolom, azt írod, hogy neked az árvaházban milyen jó dolgod van. Ennél szebbet nem mondhat árva gyermek a házról, mely őt és árva társait keblébe fogadta. — **Heusler Magda, Nagyszentmiklós.** Csak bepillantottam a helyreigazításodba s önkéntelen rámondtam: kitűnő! — **Báró Huszár Marika, Magyarrégen.** Annak igen örvendek, hogy ezután te is mindig részt veszel a rejtvénypályázatokon, de még inkább örvendének, ha a rejtvényfejtés mellett levelet is írogatnál nagyapónak. — **Kemény Zsuzsi, Nagyvárad.** Sajnálod, hogy már régebb nem olvashattad a Cimborát, annyira megszeretted, s arra kérsz, hogy téged is fogadjalak be unokáim seregébe. Befogadlak, hogyne fogadnálak s szeretettel várom leveleidet. — **Gyürky Éva, Rozsnyó, Csehszlovákia.** Ujra olvasója lettél a Cimborának. Isten hozott! Rejtvényed sorra kerül, leveleidet szeretettel várom. — **Mezey Gyurika, Magyarláros, Marostordamegye.** Apukád jóvoltából neked is jár a Cimbora, s arra kérsz, szeresselek téged is. Szeretlek, hogyne szeretnélek, Gyurika, s remélem gyakran gyönyörködhetek nagybetűs leveleiddel.

Pompás ízű
magas tápértékű
mindenüffkap-
bató a

STOLLWERCK TEJKARAMELLA

FEJTÖRŐ:

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megjelenését követő hónap 10-ik napja.

Kettős pótlórejtvény.

Beküldte: Makkai László.

— á —
— v —
— uro —
— ár —
— l —

Ezek a betűk elől és a végén kibővitve két nagy magyar író nevét adják.

Pótlórejtvény.

Beküldte: Hunyadi Hermin és Sándor.

— abó	— ma
— gér	— erész
— ép	— lma
— let	— örte
— omor	— röm
— sztal	— ul
— ándor	— esszó
— ék	— ke
— rgona	
— ul	

Vörösmarty költeményének címe.

Galgóczi magántanfolyam

BUDAPEST,
VIII. Mária
Terézia-tér 3.

Teljes anyagi felelősség
mellett előkészít közép-
iskolai magánvizsgákra
és érettségire.

Gyermekdivatlap, havonta 12 oldal terjedelemben, rengeteg képpel és szabás mintával fél évenként 135.— lei. — A „Vobacho Kindergadrobot“ a pénz előzetes beküldése ellenében a Cimbora kiadóhivatala szállítja.

CIMBORA

KÉPES GYERMEKLAP

Szerkesztősége: Fatani Mici (Kisbácson) u. p. Batani-Mari (Nagybácson) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvény-megfejtések.

Kiadóhivatala: Satu-Mare (Szatmár) Str. Reg. Carol (József főh.-u.) 12. A kiadóhivatalhoz küldendők a lap előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény

Előfizetési ára félévenként:

Romániában: 200 lej.
Csehszlovákiában: 40 korona.
Magyarországon: 6 pengő.
Jugoszláviában: 100 dinár.

MINDEN MAGYAR
EMBER OLVASSA
A

KELETI ÚJSÁGOT

A LEGFRISSEBB, LEGJOBAN ÉRTESÜLT
NAPILAPOT, MELY A MAGYAR ÉRDEKEK
LEGBÁTRABB SZÓSZÓLÓJA!

Előfizetési ár
Égész év 1000
Félévre 570
Negyedév 270
Egyes szám ára 5L

A MAGYAR PÁRT HIVATALOS LAPJÁT.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
CLUJ — KOLOZSVÁR, FŐTÉR 4. SZÁM

A CIMBORA KÖNYVVÁSÁRA

Rendkívül olcsó áru képes- és játékkönyvek, gyönyörű kiállításban

E könyveket a Cimborá olvasóinak karácsonyi könyvvásárunkban elsőnek mutatjuk be és az alatt feltüntetett árakon *csakis előfizetőinknek* szállítjuk. A könyvek ára a könyvkereskedésben lényegesen több.

VIDAM KÖNYV.

Két színben, kemény kartonlapokra nyomott nagy-alaku képes könyv, tele apró tréfás mesékkel, kedves gyermek- és állathistóriákkal, tréfás versekkel. Kedvesebb, szebb ajándékot elképzelni sem lehet! Az apró emberkék igazi gyönyörűsége a sok csengő-bongó verssel, színes mesével zsufolt kötet. A Vidám könyv két változatban jelent meg; ezeket Vidám könyv I. és II. számmal jelöljük. Egy-egy kötet ára csak 80 lei.

KIFESTŐKÖNYVEK.

Érdekes ujdonságai a gyermekirodalomnak, melyek egy csapásra meghódították a kicsinyek társadalmát. Pompás, színes mappában egy csomó előnyomott kartonlapot talál a gyermek, színeskrétákat hozzá és a kartonlapok rajzait a saját munkájával varázsolja elő. E sorozatban a következő kifestőkönyvek vannak: Nagy festőiskola 70 lei. Kifestőkönyv 60 lei. Festőiskola 60 lei. Rejtett képek 60 lei. Varázskönyv 60 lei. Minden kötethez színes ceruzákat kap a gyermek.

TRÉFÁS MESEK.

Megkülönböztetett hely illeti meg a mesék országában a tréfás mesét, amely — amikor a fantázia országába visz — egyben meg is nevetet. Ebben a nagy negyedréta-laku, díszes könyvben harminckét hatalmas oldalon egész sereg mulatságos mese sorakozik egymás után, sok-sok színes képpel tarkítva. Csupa ragyogó ötlet elejétől végig, úgy hogy a gyermekek ki nem fogynak a nevetésből. A Tréfás mesék ára 75 lei.

NYOLCFÉLE SZÓRAKOZTATÓ JÁTEKKÖNYV.

Játékosbolt, Körhinta, Céllövészet, Állatkert, Cirkusz, Bábszínház, Iskola, Panoráma. E játékkönyvek mindegyikében mértani pontossággal megrajzolt képek vannak, amelyeket utasítás szerint ki kell vágni és összeragasztani; csinálhat a gyermek cirkuszt, vagy bábszínházat, iskolát, körhintát vagy fűszerkereskedést és mindehhez csak ollóra meg egy kis ragasztószerre van szükség. A gyermek játszik és szórakozva elkészül a munkájával, mely nagy örömet szerez neki. Egy-egy ilyen játékkönyv ára 20 lei.

ELEVEN KÉPESKÖNYV.

A gyermek alkotó fantáziájának ad munkát az Eleven képeskönyv, amelyben díszes mappában elhelyezve 16 színes lap van, négy ismert meséből vett szöveggel. Nagyon ötletes, új játékot kap itt a gyermek, aki valóságban maga játszhatja el a könyvben illusztrált meséket. Minden meséhez 2—2 lap van, melyekből az alakokat a gyermek kivágja és a háttérben megjelölt helyre illeszti, úgy hogy a szemelattára kél életre az érdekes mese. Az Eleven képeskönyvből ugyancsak két sorozat jelent meg. Egy-egy kötet ára 65 lei.

VARRÓISKOLA.

A varróiskolához, amely 12 pompás előnyomott pompás kartonlapból áll, tűt és színes pamutfonalat mellékelünk, hogy a gyermek a színes fonalakkal varázsolja elő a tarka képeket. Kis leányok kedvencévé vált megjelenése óta a Varróiskola, amely a szórakoztató játékon kívül a tervezgetésre, önálló alkotásra: a munka szeretetére szoktatja. A Varróiskola ára 60 lei.

NAGY JÁTEKKÖNYV.

E nagyalaku játékkönyv, mely tele van színesnyomással, mindenféle kivágható mulatságos figurával és egyéb anyaggal, a gyermek legpompásabb szórakozása. A Nagyjátékkönyvből két sorozat jelent meg, melyek egymástól teljesen különbözök. A Nagy Játékkönyv egy-egy kötete 60 leibe kerül. Ugyanebből kisebb kiadás is készült, ugyancsak más-más tartalommal, melyek közül egy-egy kötetnek 45 lei az ára.

MINIATUR KÉPESKÖNYVEK.

Két kis Leporello forma képeskönyv ez, sikerült színes képekkel, kedves, tréfás versekkel. Az egyik, „Az okos szabócska“ bájos kis verses mese, humoros fordulatokkal. A másik: igazi kis „Állatkert“ sok állattal és mindegyikéhez külön verssel. Egy-egy miniatűr képeskönyv ára 15 lei.

Fenti árakban a postaköltség mindenütt beemfoglaltatik. A könyveket *csakis a pénz előzetes beküldése mellett szállítjuk*, miután az utánvételes küldés ezeket az igen alacsony áru könyveket jelentékenyen megrágtatná. *Kérjük előfizetőinket, hogy rendeléseiket mielőbb juttassák hozzánk, hogy a karácsonyi csomagtorlódás mellett is idejében megkaphassák a könyveket.*